Shuruudaha xalalka waara	Xuquuqul Insaanka u dhigma	Yoolka SDG-ga u dhigma	Tiirka Qorshaha Horumarinta Qaranka ee u dhigma	Ahmiyadda u dhiganta ee Istaraatiijiyadda Xalka Qaranka ee Waara
Badbaadada mustaqbalka fog iyo amniga iyo xorriyadda dhaqdhaqaaqa	Xuquuqda madaniga iyo tan siyaasadeed: • Xuquuqda Xorriyadda iyo Amni ee Qofka: xuquuqda dhowrista sharafta jirka iyo maskaxda, xuquuqda nolosha iyo badbaadada, ka xoroobidda xarig iyo xarig aan loo meeldayin; • Xuquuqda in laga xoroobo jirdil iyo ciqaab ka baxsan bani'aadamnimada ama sharaf-dilid ama ciqaab • Xaqa xorriyadda dhaqdhaqaaqa.	5, 11 16	Amniga iyo ku dhaqanka sharciga oo hagaagay	2. Si loo taageero kaqeybgalka bulshooyinka uu saamewyey barakaca ee nabada iyo dhismaha dowlada iyo helitaanka aqoonsi sharci ah 5. Xooga saar xalaka mustaqbalka fog iyo tallaabooyinka looga hortagayo barakaca ay sababaan daadadka iyo abaaraha
Heer nololeed ku filan: hoyga, guryeynta iyo adeegyada aasaasiga ah	Xuquuqda heer nolol eed ku filan: guriyeynta, cuntada, fayadhowrka, gaadiidka; xuquuqda waxbarashada; xuquuqda caafimaadka, xuquuqda amniga bulshada iyo adeegyada bulshada	1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11	Horumarinta bulshada oo hagaagta	1. Si loo hubiyo in si siman loo helo adeegyada bulshada
Dib u soo celinta iyo marin u helka Dhul, Guriyeyn iyo Hanti	Xuquuqda madaniga iyo tan siyaasadeed: Xuquuqda lahaanshaha, xuquuqda heer nololeed ku filan (guriyeyn, cunno, fayadhowr, caafimaad).	11, 1, 1, 16	Amniga iyo ku dhaqanka sharciga oo hagaagay Horumarinta bulshada oo hagaagta	1. Si loo hubiyo in si siman loo helo adeegyada bulshada 2. Hubinta helitaanka caddaaladda iyo xukunka sharciga, oo ay ku jiraan helitaanka dukumiintiyada diiwaangelinta

				3. Xooga saar xalaka mustaqbalka fog iyo tallaabooyinka looga hortagayo barakaca ay sababaan daadadka iyo abaaraha
Dib-u-aasaasida habnololeedyada shaqaalaynta	Xuquuqda shaqo, xuquuqda ka mid noqoshada urur shaqaale; xaquuqda xaquuq in lagu shaqeeyo duruufo loo siman yahay oo lagu qanco, xuquuq u yeelashada in la siiyo mushahar u siman shaqo isku mid ah.	8, 9 , 14	Koboc dhaqaale oo loo dhan yahay Horumarinta bulshada oo hagaagta	2. Si kor loogu qaado helitaanka habnololeed waara iyo shaqo u helida Bulshooyinka uu saameyey barkaca isla markaana wax looga qabto caqabadaha hortaagan isku-filnaanshaha
Helitaanka bixinta ama beddelka dukumiintiyada shaqsiyadeed	Xuquuqda madaniga iyo tan siyaasadeed: Xuquuqda diiwaangelinta dhalashada iyo xaqa aqoonsiga sharciga hortiisa. Helitaanka dukumiintiyada ayaa shuruud u ah ku raaxeysiga xuquuqo kale oo badan. Xaaladahan oo kale, helitaanka dukumiintiyada waa in si dhow loo falanqeeyaa dhamaan shuruudaha kale ee ku saabsan badbaadada iyo amniga, helitaanka adeegyada bulshada, helitaanka shaqada, kaqeybgalka arrimaha bulshada iyo helitaanka cadaalada oo ay kujiraan dib u soo celinta guryeynta, dhulka iyo hantida .	14, 10, 4? 3	Amniga iyo ku dhaqanka sharciga oo hagaagay Horumarinta bulshada oo hagaagta Koboc dhaqaale oo loo dhan yahay	3. Hubinta helitaanka caddaaladda iyo xukunka sharciga, oo ay ku jiraan helitaanka dukumiintiyada

Dhiirrigelinta iyo fududeynta isu-keenidda khiyaariga ah ee qoysaska kala ambaday	Xuquuqda madaniga iyo tan siyaasadeed: Xuquuqda nolosha gaarka ah iyo tan qoyska.	16	Amniga iyo ku dhaqanka sharciga oo hagaagay	4. Hubinta helitaanka caddaaladda iyo xukunka sharciga, oo ay ku jiraan helitaanka dukumiintiyada
Ka qayb qaadashada arrimaha bulshada	Xuquuqda madaniga iyo tan siyaasadeed: xuquuqda xorriyadda isu imaatinka nabadeed iyo isu imaatinka, xuquuqda abuurista iyo ka mid noqoshada ururada shaqaalaha, xaq u lahaanshaha codsi, iyo xuquuqda codbixinta iyo in la doorto, xuquuqda xorriyadda hadalka. Xuquuq dhaqaale, bulsho iyo dhaqan: Xaq u lahaanshaha kaqeybgalka nolosha dhaqanka bulshada.	14, 11	Siyaasad loo dhan yahay oo lala xisaabtami karo	2. Si loo taageero kaqeybgalka bulshooyinka uu saamewyey barakaca ee nabada iyo dhismaha dowlada iyo helitaanka aqoonsi sharci ah
Helitaanka qalad sixid wax ku ool ah iyo nidaamyada caddaaladda	Xuquuqda madaniga iyo tan siyaasadeed: xuquuqda qof kasta u leeyahay inuu sharciga u aqoonsado inuu yahay qof sharciga hortiisa takoor la'aan Xuquuqda nidaamka cadaalada iyo maxkamadeynta oo cadaalad ah xuquuqda eedaysanaha, oo ay kujirto inuu helo maxkamad cadaalad ah; habsocodka sharci ah; xaquuqda raadinta wax ka qabashada ama sharci,	14, 10	Amniga iyo ku dhaqanka sharciga oo hagaagay	5. Hubinta helitaanka caddaaladda iyo xukunka sharciga, oo ay ku jiraan helitaanka dukumiintiyada

	qalad sixid sharci ah ama taageero sharci			